

Organization for Security and Co-operation in Europe

Mission to Montenegro

TEMATSKI IZVJEŠTAJ :

Monitoring izvršnog postupka u Crnoj Gori

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	3
2. Metodologija.....	4
3. Opšti pravni okvir	
3.1. Međunarodni standardi	
3.2. Domaće zakonodavstvo	
4. Analiza indikatora	
4.1. Opšte karakteristike izvršnog postupka	
4.2. Sudeње u razumnom roku	
4.3. Ravnopravnost stranaka.....	

1. UVOD

Misija OEBS-a u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Misija) je, uz pomoć donacije koje su obezbijedile vlade Kraljevine Holandije, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Francuske, Njemačke, Velike Britanije i SAD, u septembru 2011. godine pokrenula treću fazu Projekta praćenja suđenja (u daljem tekstu: Projekat). Cilj ovog Projekta je da se izvrši analiza krivičnih i parničnih postupaka u sudovima u Crnoj Gori, a od novembra 2012. godine, proširivanjem Projekta na monitoring izvršnog postupka, i analiza izvršnog postupka, da se utvrde uslovi potrebni za osiguravanje pravičnosti postupaka i da se pruži podrška sudovima u obezbjeđivanju ovih uslova, a sve u cilju pospješivanja procesa reforme pravosuđa, a time i jačanja vladavine prava u Crnoj Gori.

Projekat se realizuje u saradnji sa NVO Centar za monitoring i istraživanje CeMI.

U skladu sa Memorandumom o sporazumijevanju o realizaciji Projekta, koji je potpisan između Misije OEBS-a u Crnoj Gori, sa jedne strane, i Vrhovnog suda Crne Gore, Višeg suda u Podgorici, Višeg suda u Bijelom Polju i svih osnovnih sudova u Crnoj Gori, sa druge strane, aktivnosti monitoringa su proširene na sve sudove u Crnoj Gori i to kako u krivičnim i građanskim postupcima, tako i u izvršnim postupcima.

Ovaj tematski izvještaj rezultat je višemjesečnog istraživanja sprovedenog od strane tima posmatrača, sa ciljem da se procijeni poštovanje procesnih pretpostavki sudova u izvršnim predmetima, trajanje postupaka, poštovanje prava na ravnopravnost, suđenje u razumnom roku, te da se kroz analizu predmeta pruže odgovarajući zaključci i preporuke sa ciljem daljeg unaprijeđenja stanja u ovoj oblasti. Monitoring izvršnog postupka, van sudske nadležnosti, po prvi put se realizuje u Crnoj Gori kroz ovaj Projekat.

Izvještaj se sastoji od četiri cjeline u kojima su navedeni svi relevantni podaci do kojih se došlo tokom istraživanja. Prvi dio čini uvod, drugi dio je posvećen metodologiji istraživanja, u trećem dijelu je predstavljen opšti pravni okvir, četvrti dio predstavlja analiza indikatora, koju čine zakonska regulativa pojedinih odredbi, podaci dobijeni istraživanjem, uočena sudska praksa, zaključci i preporuke.

2. METODOLOGIJA

2.1. Tim za monitoring izvršnih postupaka

Aktivnosti monitoringa izvršnih postupaka pred sudovima u Crnoj Gori započete su tokom treće faze Projekta praćenja suđenja. U trećoj fazi Projekta, tim posmatrača čine jedan pravni savjetnik OEBS-a, koji je ujedno i koordinator tima, i pet posmatrača NVO-a CeMI. Od ukupno pet posmatrača suđenja koji su angažovani od strane Cemi-ja, jedan posmatrač je isključivo zadužen da vrši monitoring izvršnih postupaka i angažovan je na projektu tri dana nedjeljno. Pored ovog

posmatrača i ostali članovi tima za praćenje suđenja uključivali su se u proces monitoringa I, u granicama svojih stručnih, analitičkih i akademskih kapaciteta, aktivno doprinosili kvalitetu realizacije aktivnosti monitoringa izvršnih postupaka i pripremi ovog Izvještaja.

Saradnja između Misije OEBS-a i NVO-a CeMI ima za cilj jačanje kapaciteta lokalnog civilnog društva za praćenje suđenja na profesionalan način i u skladu sa međunarodnim standardima, kao i preciznost njihovog izvještavanja pred relevantnim nacionalnim i međunarodnim tijelima.

2.2. Uzorak praćenih predmeta

Aktivnosti monitoringa izvršnih postupaka sprovedene su na 729 predmeta izvršenja u svim osnovnim sudovima u Crnoj Gori u prvih šest mjeseci realizacije projektnih aktivnosti u toku III faze Projekta (novembar 2012. – april 2013.g). U izvještajnom periodu analizirani su izvršni predmeti kod kojih je predlog za izvršenje ili obezbjeđenje podniet od oktobra 2011. godine. Predmet analize bila su izvršenja na osnovu izvršne isprave i vjerodostojne isprave, po sudskim oznakama I. i Iv.

U nastavku je tabelarno prikazan broj analiziranih predmeta po sudovima.

Tabela 1 : Broj analiziranih predmeta po sudovima

Sud	Broj analiziranih predmetapredmeta
Osnovni sud Baru	51
Osnovni sud Beranama	50
Osnovni sud Bijelo Polje	50
Osnovni sud u Cetinju	29
Osnovni sud u Herceg Novom	32
Osnovni sud u Kotoru	34
Osnovni sud u Nikšiću	78
Osnovni sud u Plavu	40
Osnovni sud u Pljevljima	35

Osnovni sud u Podgorici	164
Osnovni sud u Ulcinju	37
Osnovni sud u Kolašinu	50
Osnovni sud u Danilovgradu	46
Osnovni sud Zabljak	33
Ukupno	729

Nalazi, zaključci i preporuke iz ovog Izvještaja predstavljaju osnov za dalji istraživački i analitički rad na praćenju slučajeva izvršenja u osnovnim sudovima u Crnoj Gori kako bi se identifikovali i analizirali postojeći problemi pri sprovođenju izvršnih postupaka. Na osnovu nalaza iz Izvještaja biće predložene preporuke za unaprijeđenje sprovođenja izvršnih postupaka u Crnoj Gori uz predloge izmjena zakonodavnog i institucionalnog okvira u ovoj oblasti.

2.3. Tehnike praćenja izvršnih postupaka

Posmatrači su se tokom istraživanja fokusirali na sprovođenje postupka izvršenja u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom. Metodologija istraživanja bazirana je na neposrednom uvidu u spise predmeta u izvršnim postupcima u kojima je predlog za izvršenje ili obezbjeđenje podnjet od oktobra 2011. godine. Iako je dominantno korišćena metoda slučajnog odabira predmeta, istraživanjem je obuhvaćen određeni broj "specifičnih" predmeta izvršenja koji se odnose na izvršenja predajom pokretnih ili nepokretnih stvari, predajom djeteta i sl., koji će biti predmetom istraživanja u narednim mjesecima realizacije aktivnosti monitoringa izvršnih postupaka. Informacije iz spisa, koje su bile relevantne za ovo istraživanje, unošene su u standardizovane upitnike, koji su nakon toga analizirani od strane članova tima posmatrača.

Upitnik je dat u Prilogu 1 ovog Izvještaja.

3. Opšti pravni okvir

3.1. Međunarodni standardi

Izvršenje sudskih odluka u građanskim stvarima je sastavni dio prava na pravično suđenje, odnosno njegove komponente koja se odnosi na suđenje u razumnom roku, shodno čl. 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Na ovaj stav nailazimo u relevantnim presudama Evropskog suda za ljudska prava, kao i u Preporuci Savjeta Evrope R(2003)17¹, koja predviđa da neefikasan sistem izvršenja sudskih odluka u građanskim stvarima može imati negativan uticaj na kredibilitet pravosudnog sistema i povjerenje građana u institucije pravosudnog sistema. Pozivajući se na Rezoluciju br. 3 o opštim principima i mehanizmima za postizanje efikasnosti u sistemu izvršenja sudskih odluka 2001.godine, Preporuka Savjeta Evrope R(2003)17 stoji na stanovištu da efikasno i djelotvorno izvršenje sudskih odluka je od kapitalnog značaja za sve zemlje članice Savjeta Evrope u pogledu stvaranja, razvijanja i jačanja njihovih pravosudnih sistema. Prema odrednici iz Preporuke R(2003)17, izvršenje predstavlja stavljanje na snagu sudskih i vansudskih izvršnih odluka shodno zakonom propisanoj proceduri u kojoj se dužnik primorava da nešto uradi ili da se uzdrži od nekog činjenja, ili pak da plati nešto za što postoji pravosnažna sudska odluka. U ovoj Preporuci mogu se naći određenja pojmova, kao i prava i obaveze učesnika u postupku izvršenja – izvršitelja, povjerioca i dužnika.

Pored ove Preporuke koja se dominantno odnosi na građanske predmete, od strane Savjeta Evrope usvojena je i Preporuka R(2003)16 koja se odnosi na izvršenje sudskih i administrativnih odluka u upravnim stvarima.²

Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava izdefinisala je brojne stavove o postupcima izvršenja kroz predmete u kojima je povređena jedna od osnovnih komponenti- standard fer i pravičnog suđenja, sadržanog u članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama,-prava na suđenje u razumnom roku. Naime, Sud stoji na stanovištu da se članom 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama svima garantuje pravo na suđenje u razumnom roku i da se izvršenje odluke Suda ima smatrati sastavnim dijelom postupka u smislu člana 65 EKLJP.³ Odlaganje izvršenja presude može se opravdati samo posebnim okolnostima, ali ono ne može biti takvo da narušava prava koja štiti član 6 EKLJP.⁴ Evropski sud za ljudska prava smatra da država treba da iskoristi sva raspoloživa pravna sredstva kako bi se pravosnažna sudska odluka izvršila.⁵

Kao relevantan pravni okvir na polju pravosudne saradnje u građanskim stvarima među državama članicama Evropske unije, usvojene su brojne regulative komunitarnog prava koji se odnose na priznanje i izvršenje sudskih odluka u oblasti građanskog prava. Kao zajednički osnov za donošenje regulativa, prepoznat je član 81 Lisabonskog ugovora kojim se predviđa uspostavljanje mjera sa ciljem obezbjeđenje uzajamnog priznanja i izvršenja sudskih i

---

¹ Preporuka (2003)17 Savjeta ministara o izvršenjima sudskih presuda u građanskim predmetima

² Preporuka (2003)16 Savjeta ministara o izvršenjima sudskih i upravnih odluka na polju upravnog prava

³ Predmet *Hornsby protiv Grčke*, presuda od 19.03.1997. godine

⁴ Predmet *Burdov protiv Rusije*, broj aplikacije 59498/00, ECHR 2002/III; predmet *Immobiliare Saffi protiv Italije*, presuda od 28.07.1999.godine.

⁵ Predmet *Fuklev protiv Ukrajine*, presuda od 7.06.2005.godine

vansudskih odluka među državama članicama Evropske unije. Skorim pristupanjem Evropskoj uniji, Crna Gora će svoj zakonodavni okvir u oblasti priznanja i izvršenja sudskih odluka morati da uskladi sa svim relevantnim standardima sadržanim u regulativama⁶ komunitarnog prava, jer će danom pristupanja Crne Gore u EU, regulative *Acquis-a* biti direktno primjenjive i u Crnoj Gori.

3.2. Domaće zakonodavstvo

Skupština Crne Gore je 2011. godine donijela **Zakon o izvršenju i obezbjeđenju**.⁷ U skladu sa ovim zakonom sprovodi se **postupak izvršenja** (postupak prinudnog ostvarivanja potraživanja na osnovu domaće ili strane izvršne ili vjerodostojne isprave) i **postupak obezbjeđenja potraživanja**, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije određeno. Izvršni postupak se pokreće sa ciljem ostvarenja subjektivnog prava povjerioca (potraživanja) primjenom posredne ili neposredne prinude prema dužniku koji nije postupao u skladu sa pravosnažnom sudskom presudom. Dakle, da bi se moglo govoriti o sprovođenju postupka izvršenja sudske odluke, moraju biti ispunjena dva osnovna kriterijuma: prvi, prema kome mora postojati pravosnažna sudska odluka (ona koja se ne može pobijati redovnim pravnim lijekovima) i drugi da je protekao određeni vremenski period predviđen za dobrovoljno ispunjenje obaveze odnosno realizaciju nekog subjektivnog prava povjerioca po osnovu praosnažne sudske odluke. Bitno je naglasiti da se pravosnažna sudska odluka donesena u parničnom postupku ni na koji način ne može meritorno preispitivati ili mijenjati u toku izvršnog postupka. Postupak izvršenja sudske odluke predstavlja posljednju fazu u postupku za ostvarenje subjektivnih građanskih prava. Kroz parametre koje nam nudi postupak izvršenja poput broja neizvršenih sudskih odluka i dužini trajanja izvršnog postupka cijeni se efikasnost pravosudnih institucija.

Jedna od osnovnih novina u ovom zakonu je institut javnih izvršitelja - lica koja nijesu zaposlena u sudu i koja se imenuju u skladu sa posebnim zakonom. **Zakon o javnim izvršiteljima**⁸ je usvojen krajem 2011. godine. Ovim zakonom uređuje se organizacija javnih izvršitelja koji vrše poslove u postupku sprovođenja izvršenja i obezbjeđenja, njihovo imenovanje i druga pitanja od značaja za obavljanje izvršiteljske djelatnosti. U skladu sa osnovnim načelima ovog Zakona, javni izvršitelj obavlja izvršiteljsku djelatnost kao javnu službu, samostalno, profesionalno i kao isključivo zanimanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje i ovim zakonom. Takođe, javni izvršitelj u skladu sa odredbama ovog zakona može da se bavi naučnom, nastavnom, kulturnom, umjetničkom i sportskom djelatnošću i da stiče prihode od autorskih, patentnih i sličnih prava, intelektualne i industrijske svojine.

---

⁶ Regulativa (EU) No 650/2012; Regulativa (EU) No 2201/2003; Regulativa (EU) No 4/2009 itd.

⁷ "Službeni list Crne Gore" 36/11.

⁸ "Službeni list Crne Gore" br. 61/11 od 23.12.2011. godine

Izvršni postupak ima svoja pravila i osobnosti, koja su predviđena Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju, a kod nepostojanja izričitih normi ovog Zakona, koje regulišu odnose među strankama, supsidijarno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

4. ANALIZA INDIKATORA

4.1. Opšte karakteristike izvršnog postupka u Crnoj Gori

Indikator:

4.1.1. Vrsta potraživanja

Prema vrsti potraživanja, tokom ovog praćenja izvršnih postupaka, pokazalo se da se u 712 predmeta, od ukupno 729 analiziranih predmeta, vrsta potraživanja odnosi na novčana potraživanja, a u ostalim slučajevima na privremene mjere, vraćanje na rad, predaju nepokretnosti ili pokretnosti i predaju djeteta. Dobijeni podaci oslikavaju i strukturu izvršnih postupaka u Crnoj Gori, obzirom da je u većini slučajeva postupak izvršenja pokrenut po osnovu novčanog potraživanja.

4.1.2. Odluke suda po predlogu

Sud po predlogu za izvršenje odlučuje rješenjem.

Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju, u članu 41 i 42 propisano je da rješenjem o izvršenju sud, odnosno javni izvršitelj usvaja u cjelini ili djelimično predlog za izvršenje. Rješenje kojim se predlog za izvršenje potpuno ili djelimično odbija ili odbacuje mora biti obrazloženo. Shodno članu 39 stav Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, odlukom o obustavljanju izvršenja sud će ukinuti sve sprovedene izvršne radnje ako se time ne dira u stečena prava trećih lica.

Indikator:

Kakva je bila odluka suda po predlogu:

Unos	Prosjek	Ukupno
Prihvaćen	 76%	621
Odbijen	 1%	11
Odbačen	 3%	24
Obustavljen	 20%	163

Monitoringom izvršnih postupaka je utvrđen broj predmeta u kojima je predlog za izvršenje prihvaćen, odbijen, odbačen ili je postupak po predlogu obustavljen. U 621 od ukupnog broja predmeta, sud je usvojio predlog za izvršenje.

Uočena praksa:

Primjer 1.

U značajnom broju predmeta gdje je predlog za izvršenje povučen ili se smatra povučenim ili je obaveza prestala, u spisima nema rješenja o obustavi postupka.

Primjer 2.

U jednom slučaju predlog za izvršenje je greškom dostavljen sudu na koji nije bio naslovljen. Ovaj sud je u ovom slučaju ipak donio rješenje o izvršenju.

Primjer 3:

U dva slučaja u dva osnovna suda zapaženo je da je izvršni povjerilac, koji je po zanimanju advokat, zatražio od suda naknadu advokatskih troškova, iako u je u navedenim slučajevima sam sebe zastupao. Sudovi su te troškove prihvatili.

Zaključak:

- *Slučajevi u kojima u spisima predmeta nema rješenja o obustavi postupka predstavljaju primjere negativne prakse. Naime, nedonošenjem rješenja o obustavi postupka predmeti ostaju nedovršeni čime sprovedene izvršne radnje ostaju na snazi, a što se može odraziti na podatke u izvještajima sudova o broju nezavršenih izvršnih predmeta.*
- *Donošenje rješenja o izvršenju od strane nenadležnog suda predstavlja kršenje Zakona o parničnom postupku.*
- *Slučajevi u kojima su izvršni povjerioci, koji su po zanimanju advokati, zastupali sami sebe a Sud im dodjelio sudske troškove, predstavljaju primjere kršenje relevantnih odredbi Zakona o parničnom postupku.*

Preporuke:

- *Da bi se predmet smatrao završenim, a stranke uredno obavijestile o krajnjem ishodu postupka, sud treba donijeti rješenje kojim se obustavlja postupak, isto obrazložiti i uredno dostaviti strankama.*
- *Sudovi su u obavezi da poštuju odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na mjesnu nadležnost..*

- *Pozivaju se sudovi da u slučajevima u kojima se kao povjerioci pojavljuju advokati koji sami sebe zastupaju u predmetima izvršenja, odbiju dosuđivanje advokatskih troškova.*

4.1.3. Dostavljanje dokaza

Zakonom o parničnom postupku, u odredbama o dokazima i izvođenju dokaza, precizirano je da je svaka stranka dužna da iznese činjenice i predloži dokaze na kojima temelji svoj zahtjev ili kojim pobija navode i dokaze protivne stranke. Dokazivanje obuhvata sve činjenice koje su važne za donošenje odluke. Stranka je dužna da sama podnese ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda.

Zakon o izvršenju i obezbjeđenju u članu 38 propisuje da, ako se predlog za izvršenje podnosi sudu koji o potraživanju nije odlučivao u prvom stepenu, uz predlog se podnosi izvršna isprava, u izvorniku ili ovjerenom prepisu, koja sadrži potvrdu o izvršnosti.

Indikator:

Da li su dokazi uz predlog za izvršenje dostavljeni sudu?

Unos	Prosjek	Ukupno
Da	 99%	724
Ne	 1%	5
Ukupno	 88%	645/729

U 724 slučajeva uz predlog za izvršenje stranke su sudu dostavljali dokaz kojima se potkrepljuju navodi iz predloga.

Uočena praksa:

Primjer 1:

U određenom broju predmeta kada stranke nisu priložile presudu uz zahtjev za izvršenje, sudovi su zahtijevali dopunu u smislu dostavljanja presude kao izvršne isprave, iako su ti sudovi postupali u prvostepenom postupku.

Primjer 2.

Tokom praćenja izvršnih postupaka uočeno je u određenom broju slučajeva da su sudovi prihvatili punomoćje po kojem Podgorička banka zastupa Zavod za zapošljavanje. Međutim, u pojedinim sudovima takvo punomoćje nije bilo prihvaćeno, te uslijed nepostupanja povjerioca za uređenje predloga i dostavljanje punomoćja kao dokaza, sud je obustavio postupak.

Zaključci:

- *Postupanje suda da zahtijeva od stranke dostavljanje presude koju je taj sud donio u prvostepenom postupku, u suprotnosti je sa zakonskom odredbom koju propisuje Zakon o izvršenju i obezbjeđenju shodno kojoj je postupak izvršenja hitan, jer sud svoju presudu može odmah da pribavi, a ne da se postupak odugovlači zahtjevom strankama da dostave presudu.*
- *Gore naznačeni slučajevi ukazuju na neujednačeno postupanje sudova u istim slučajevima u odnosu na punomoćja podnesena strane istih pravnih subjekata.*

Preporuke:

- *Preporučuje se sudovima da, u cilju ostvarivanja principa hitnosti vođenja izvršnog postupka, po sopstvenoj inicijativi pribavljaju izvršne presude u slučajevima kada su isti postupali u prvostepenom postupku. Na ovaj način će se spriječiti pojava odugovlačenja postupka upućivanjem zahtjeva strankama za dostavljanje izvršne presude.*
- *Neophodno je ujednačiti postupanje sudova u istim slučajevima u odnosu na punomoćja podnesena od strane istih pravnih subjekata.*

4.1.4. Postupanje suda u postupku dopune ili izmjene predloga za izvršenje

Prema članu 103 Zakona o parničnom postupku podnesci moraju biti razumljivi i da sadrže sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti. U članu 106 istog zakona navodi se da ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi sud po njemu mogao da postupa, sud će vratiti podnesak radi ispravke ili dopune. Sud će uputiti stranku šta treba ispraviti ili dopuniti i odrediće rok za ispravku ili dopunu podneska, koji ne može biti duži od osam dana. Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen, odnosno dopunjen i predat sudu u roku određenom za dopunu ili ispravku smatraće se da je podnesen sudu onog dana kada je prvi put podnesen.

Smatraće se da je podnesak povučen, ako ne bude vraćen sudu u određenom roku, a ako bude vraćen bez ispravke, odnosno dopune, odbaciće se.

Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju, u članu 27 propisano je da se izvršenje sprovodi sredstvima i na predmetima koji su navedeni u predlogu za izvršenje. Ako sredstva i predmeti izvršenja nijesu navedeni u predlogu za izvršenje, javni izvršitelj sprovodi izvršenje na sredstvima i predmetima za koje smatra da su najcjelishodniji i da će se time obezbijediti najpovoljnije namirenje izvršnog povjerioca.

Izvršni povjerilac može zahtijevati od javnog izvršitelja da bez ograničenja preduzima sve radnje u postupku izvršenja ili usloviti preduzimanje određenih radnji svojom prethodnom saglasnošću.

Izvršni povjerilac je dužan da predujmi troškove postupka izvršenja u roku koji mu odredi sud, odnosno javni izvršitelj, a koji ne može biti duži od osam dana, shodno članu 34 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Isti član nadalje propisuje da sud, odnosno javni izvršitelj može da obustavi izvršenje ako troškovi izvršenja ne budu predujmljeni u ostavljenom roku, ukoliko nije oslobođen obaveze plaćanja troškova postupka.

Zakon o izvršenju i obezbjeđenju, u članu 89 propisuje da izvršni povjerilac može, u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja o bezuspješnom popisu, predložiti da se ponovo sprovede popis .

Indikator:

Da li je sud, prije ili poslije donošenja rešenja o izvršenju, tražio od izvršnog povjerioca dopunu predloga, u smislu određenih ispravki, dostavljanja dokaza, plaćanja troškova?

Odgovor	Odgovor	U procentima
Ne	517	70.92%
Da	212	29.08%
Ukupno	729	100%

Jedan od ciljeva monitoring bio je da se utvrdi da li je sud tražio od izvršnog povjerioca dopunu predloga, dostavljanje dokaza, plaćanje takse, određene ispravke ili ponovno podnošenje predloga, kada utvrdi na prvom popisu da kod dužnika nema stvari za popis i procjenu.

Rezultati istraživanja pokazuju da je u 212 predmeta od ukupnog broja sud, shodno zakonskim odredbama, zahtijevao određenu dopunu ili izmjenu predloga za izvršemnje ili ponovno podnošenje istog. U najvećem broju tih slučajeva sud je tražio uređenje adrese i predujam troškova postupka.

Indikator:

Da li je stranka upozorena da će u slučaju nepostupanja predlog biti odbačen

	Prosjeak	Ukupno
Unos		
Da	 89%	189

Ovaj indikator, kojim se htjelo utvrditi da li je sud poučio stranku o posljedicama propuštanja neke procesne radnje, kako stranka ne bi izgubila neko svoje pravo, pokazuju da sud u 23 slučaja od 212 predmeta u kojima je sud tražio dopunu predloga, nije upozorio stranku na posljedice propuštanja roka ili neuredne dopune predloga.

Uočena praksa:

Primjer 1:

Tokom istraživanja, u velikom broju slučajeva, primjećeno je da sud, kada se utvrdi da dužnik ne posjeduje imovinu koja bi bila predmet popisa i procjene, a imajući u vidu činjenicu da je dužnik penzioner ili je u radnom odnosu, donosi rješenje o promjeni sredstva izvršenja, nezahtjevajući od povjerioca da izmijeni predlog za izvršenje u pogledu sredstva izvršenja.

Primjer 2:

U određenom broju predmeta, iako je na zapisniku o popisu i procjeni stvari kod dužnika konstatovano da nema stvari za popis i da je dužnik nezaposleno lice, sud nije donio zaključak, niti obustavio izvršenje čime je predmet ostao nezavršen.

Primjer 3:

U jednom slučaju, prilikom popisa i procjene ustanovljeno je da dužnik nema stvari za popis i procjenu i da je penzioner. Nakon toga izvršni povjerilac je sudu podnio predlog za promjenu sredstava izvršenja. Sud je o tome donio rješenje o izvršenju o čijoj dostavi dužniku nije bilo dokaza u spisima predmeta.

Primjer 4:

U jednom predmetu, prilikom popisa i procjene imovine, Sud nije kod dužnika pronašao stvari podobne za popis, pa je donio zaključak sa pravnom poukom povjeriocu i rokom od 30 dana za traženje ponovnog popisa. U predmetu nije nađena dostavnica koja dokazuje da je ovaj zaključak dostavljen povjeriocu, niti ima dokaza da je u ovom predmetu postupano nakon isteka roka (nije donijeto rješenje o obustavi).

Primjer 5:

U jednom predmetu Sud je nakon godinu dana od donošenja rješenja o izvršenju, tražio od povjerioca predujam troškova izvršenja i zbog neispunjenja obaveze obustavio postupak.

Primjer 6:

U spisima jednog analiziranog predmeta pronađen je zaključak kojim Sud nije zahtijevao od povjerioca predujam za objavljivanje oglasa, ako je bio u saznanju da dužnik ne živi u Crnoj Gori.

Primjer 7:

U jednom predmetu Sud nije zahtijevao od povjerioca predujam za objavljivanje oglasa i ako je bio u saznanju da dužnik ne živi u Crnoj Gori.

Primjer 8.

U značajnom broju predmeta, Sud je ostavio povjeriocu rok od **“mjesec dana”** za ponovno podnošenje predloga za izvršenje.

Primjer 9: Tokom istraživanja u istom Sudu uočeno je da dvoje sudija različito postupaju u predmetima u kojima je potreban predujam troškova na način da jedan sudija uvijek zahtijeva predujam, a drugi ne.

Primjer 10:

U značajnom broju slučajeva, Sud je zahtijevao od povjerioca predujam troškova za vještačenje, iako prije toga nije izašao na lice mjesta radi popisa i procjene.

Primjer 11:

U nekim od analiziranih slučajeva, u zaključcima za određivanje predujma troškova, Sud nije upozorio stranke o posljedicama propuštanja.

Primjer 12:

U jednom predmetu, Sud je, bez traženja od povjerioca da izmjeni predlog za izvršenje, po saznanju da se dužnik ne nalazi na naznačenoj adresi i da radi u Podgorici, dostavio pomenuto rješenje dužniku na adresu firme.

Zaključci:

- ***Postupanje Suda kada samonicijativno, bez posebnog zahtjeva stranke, mijenja obim izvršenja je u suprotnosti sa odredbama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.***
- ***Neujednačena sudska praksa i nepreciznosti u Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju u pogledu postupanja Suda u postupcima dopune ili izmjene predloga za izvršenje ostavljaju prostor za nepravilnosti u sprovođenju izvršnih postupaka.***

- *Primjeri u kojima Sud nije upozorio stranke na posljedice nepostupanja nijesu primjeri dobre prakse.*
- *Pojedini sudovi, pri određivanju roka za ponovno podnošenje predloga za izvršenje, koriste izraz “mjesec dana” koji ne korespondira sa zakonskim određenjem roka, shodno odredbi člana 89 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, u kojem je propisano da izvršni povjerilac može u roku od 30 dana od prijema obavještenja o bezuspješnom popisu stvari, predložiti da se ponovno sprovede popis.*

Preporuke

- *Preporučuje se poštovanje odredbi Zakona o izvršenju i obezbjeđenju u pogledu izmijene predloga za izvršenje u pogledu sredstva izvršenja, kako bi se izbjegli slučajevi samoinicijativne promjene obima izvršenja od strane suda.*
- *Neophodno je ujednačiti postupanje sudova u postupcima dopune ili izmjene predloga za izvršenje.*
- *Sudovi bi trebali da ocijene potrebu predujma troškova postupka od strane povjerioca, prije dostave dužniku i izvršenog popisa stvari. Ovo ne obuhvata troškove koji su neophodni za izlazak suda na lice mjesta. Troškove popisa i procjene sudovi bi trebali tražiti nakon uredne dostave rješenja dužniku.*
- *Sudovi treba da zahtijevaju od povjerioca predujam troškova vještačenja kada utvrde da se dužnik nalazi na datoj adresi i da ima stvari za popis i procjenu. Na ovaj način može da se izbjegne nastajanje novih sporova među istim strankama.*
- *Sudovi bi trebali da upozoravaju stranke na posljedice nepostupanja po donesenim zaključcima i o posljedicama propuštanja rokova ili neuredne dopune predloga.*
- *Prilikom određivanja roka za ponovno podnošenje predloga za izvršenje, sudovi bi trebali da koriste zakonom propisanu terminalogiju–jer u konkretnom slučaju predloženi rok od mjesec dana može biti duži, odnosno kraći od 30 dana, zavisno od broja dana u mjesecu. Koristeći zakonski predviđen rok od 30 dana, spriječiće se moguće proizvoljnosti i nepreciznosti u tumačenju rokova.*

4.1.5. Prigovor i odluke po prigovoru

Zakon o izvršenju i obezbjeđenju, u petom poglavlju sadrži zakonske odredbe o prigovoru.

Na rješenje o izvršenju, rješenje o odbacivanju, odnosno odbijanju predloga za izvršenje, može se izjaviti prigovor u roku od 5 dana od dana dostavljanja rješenja. Prigovor se podnosi sudu, odnosno javnom izvršitelju koji je odlučivao o predlogu. O prigovoru na rješenje o izvršenju, rješenje o odbacivanju odnosno odbijanju predloga koje je donio Sud, u drugom stepenu odlučuje vijeće istog Suda. O prigovoru vijeće odlučuje u roku od 15 dana.

Članom 49 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju propisano je da prigovor ne odlaže izvršenje rješenja osim ako je zakonom drugačije propisano.

Analiziranjem dolje navedenih indikatora nastojalo se utvrditi da li i u kojem obimu su stranke koristile svoje pravo na podnošenje prigovora i kakvas je bila odluka sudova po podnesenim prigovorima.

Indikator:

Da li je i ko podnosio prigovor

Unos	Prosjek	Ukupno
Da, povjerilac	 2%	12
DA, dužnik	 6%	46
Ne	 92%	671
Ukupno	 100%	729/729

Indikator:

Kakva je bila odluka vijeća po prigovoru

Unos	Prosjek	Ukupno
Usvojen	 27%	15
Odbačen/odbijen	 73%	40
Ukupno	 8%	55/729

U veoma malom broju predmeta stranke su podnosile prigovore- povjerilac u 12 predmeta a dužnik u 46 predmeta. U 15 predmeta u kojima su podnešeni prigovori, vijeće Suda je našlo da je prigovor osnovan.

Uočena praksa:

Primjer 1:

U jednom predmetu vijeće Suda je tek nakon 9 mjeseci od datuma podnošenja prigovora odlučilo o istom (sud je čekao odluku Vrhovnog suda po vanrednom pravnom lijeku).

Zaključci:

- *Odredba Zakona o izvršenju i obezbjeđenju kojom prigovor ne odlaže izvršenje može se posmatrati kao povreda prava na ravnopravnost stranaka, obzirom da, ukoliko se prigovor pokaže osnovanim, postupak se iznova sprovodi, donosi se novo rješenje, a sredstva sa računa dužnika, koja su skinuta po odluci suda, mogu se vratiti jedino u postupku ukidanja klauzule pravosnažnosti ili naknade štete, što stavlja u nepovoljan položaj dužnika, jer ga uslovljava da vodi postupak za povraćaj neosnovano oduzetih sredstava. U ovim slučajevima nema balansa između efikasnosti i hitnosti postupka i ravnopravnosti povjerioca i dužnika.*
- *Primjer u kojem je Sud, tek nakon 9 mjeseci od podnošenja prigovora, odlučio o istom predstavlja izolovan slučaj koji ukazuje na nepoštovanje principa hitnosti u postupcima izvršenja.*

Preporuke:

- *Da bi se postigao balans između zaštite prava povjerioca i dužnika, razmotriti mogućnost izmjena odredaba Zakona o izvršenju i obezbjeđenju koje se odnose na odredbu 49 Zakona.*
- *Sudovi su dužni da se pridržavaju načela hitnosti izvršnog postupka.*

4.2. Sudeње u razumnom roku

4.2.1. Rok za donošenje rješenja o izvršenju

Postupak izvršenja, zbog svog značaja u ostvarivanju pravde, mora biti sproveden u što kraćem roku. Analogno tome, svi rokovi za postupanje suda i stranaka su kratki. Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju, u članu 40 propisano je da je o predlogu za izvršenje sud, odnosno javni izvršitelj dužan da odluči u roku od 5 dana od dana podnošenja predloga.

U ovom dijelu monitori su, kroz istraživanje, analizirali da li su sudovi postupali u zakonskom roku prilikom donošenja rješenja o izvršenju.

Indikator:

Da li je rješenje o izvršenju donijeto u zakonskom roku

Unos	Prosjek	Ukupno
Da	 78%	569
Ne	 22%	160

Na osnovu podataka o datumu predaje predloga za izvršenje sudu i datumu donošenja rješenja, rezultati analioze govore da je u 569 analiziranih predmeta rješenje donijeto u zakonskom roku od 5 dana. U 160 slučajeva sudovi nisu postupili u skladu sa Zakonom, kršeći rok za donošenje rješenja o izvršenju.. Bitno je istaći da su monitori prilikom ove procjene vodili računa o činjenici da li je sud prije donošenja rješenja zatražio od stranaka određene dopune predloga, pa se u tom smislu rok od 5 dana posmatrao kao rok za donošenje zaključka o određenim ispravkama ili dopunama.

Uočena praksa:

Primjer 1:

U jednom analiziranom predmetu rješenje o izvršenju, bez dopuna, donijeto je nakon šest mjeseci od dana predaje predloga za izvršenje.

Primjer 2:

U više predmeta, u jednom sudu, na predlogu za izvršenje nema prijemnog pečata suda, pa se nije moglo utvrditi da li je rješenje donijeto u zakonskom roku.

Zaključak:

- *U 160 od ukupno 729 analiziranih predmeta rješenje o izvršenju nije donijete u zakonom propisanom roku od 5 dana od dana prijema predloga za izvršenje.*
- *Primjer u kojem je Sud donio rješenje o izvršenju u roku od 6 mjeseci od dana predaje predloga za izvršenje je izolovan slučaj koji ukazuje na nepridržavanje vođenja izvršnog postupka u skladu sa principom suđenja u razumnom roku.*
- *Predmeti u kojima u jednom sudu nije bilo moguće pronaći prijemni pečat na predlogu za izvršenje, predstavljaju primjere negativne prakse postupanja tog Suda pri prijemu predloga za izvršenje.*

Preporuke:

- *Pozivaju se sudovi da poštuju odredbu iz člana 40 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju kojom se predviđa da jer o predlogu za izvršenje Sud dužan da odluči u roku od 5 dana od dana podnošenja predloga za izvršenje. Ukoliko ne postoje objektivni razlozi koji sprečavaju sud da rješenje o izvršenju donese u zakonskom roku, sud je dužan da poštuje načelo suđenja u razumnom roku i da o predlogu stranke odluči u što kraćem roku.*

- *Preporučuje se sudovima da, prilikom prijema predloga za izvršenje, obavezno koriste prijemni pečat koji sadrži informacije o datumu prijema, koja je od važnosti za dalje praćenje rokova u postupanju sudova.*

4.2.2. Obavješćavanje stranaka i dostavljanje podnesaka

O preduzetim procesnim radnjama suda i stranaka i podnijetim podnescima, suprotna strana obavješćava se dostavljanjem tih podnesaka. U poglavlju 11 Zakona o parničnom postupku regulisano je dostavljanje pismena strankama. Naime, članom 136 Zakona o parničnom postupku propisana je obaveza suda da lično dostavi stranci, odnosno njenom zakonskom zastupniku, odnosno punomoćniku rješenje protiv kojeg je dozvoljena posebna žalba, pravni lijek.

Tokom monitoringa analiziran je vremenski period koji je protekao do prvog dostavljanja rješenja dužniku.

Indikator

Koliko je proteklo vremena do prvog dostavljanja rješenja dužniku
(Ovaj indikator je posmatran kvalitativno a ne kvantitativno).

Indikator

Da li je rješenje uredno dostavljeno strankama

Unos	Prosjek	Ukupno
Da	 82%	550
Ne	 18%	119
Ukupno	 92%	669/729

Podaci dobijeni istraživanjem pokazuju da je u **550** slučajeva od analiziranih **669** slučajeva u kojima je bilo dostave rješenja o izvršenju, rješenje uredno dostavljeno strankama, što predstavlja pozitivan primjer u radu sudova. Razlika između ukupno analiziranih **729** slučajeva i 669 slučajeva predstavlja one predmete u kojima nije bilo dostave.

Uočena praksa:

Primjer 1:

U sudovima u manjim teritorijalnim područjima dostavljanje rješenja dužniku je uglavnom bilo sprovedeno u kraćem vremenskom period.

Primjer 2:

Tokom istraživanja uočeno je da je u pojedinim predmetima do prvog dostavljanja rješenja dužniku protekao rok duži od 6 mjeseci. U jednom predmetu taj rok je bio godinu dana, dok su u brojim primjerima uočeni slučajevi u kojima su rješenja dostavljena u rokovima od osam, devet i deset mjeseci.

Primjer 3:

Zaključak o popisu i procjeni stvari kod dužnika sastavljen i dostavljen povjериocu pet mjeseci nakon vršenja popisa i procjene stvari.

Primjer 4:

U jednom predmetu u spisima nisu pronađeni dokazi o dostavljanju rješenja strankama.

Primjer 5:

Pri pokušaju dostave utvrđeno da je dužnik odselio. Uprkos tome sud sastavlja zaključak kojim nalaže izlazak na lice mjesta i plaćanje predujma za isto, bez pravne pouke.

Zaključci:

- *Primjeri u kojima je protekao duži rok od šest mjeseci do prvog dostavljanja rješenja o izvršenju dužniku predstavljaju primjere mnogobrojnih negativnih praksi.*
- *Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju nije definisan rok za dostavljanje, ali imajući u vidu teritorijalnu organizaciju Crne Gore, te načelo efikasnosti koje se treba primjenjivati u izvršnom postupku, duži vremenski period za dostavljanje rješenja i podnesaka strankama trebalo bi posmatrati kao kršenje principa hitnosti a samim tim načela efikasnosti.*

Preporuke:

- *Dostavljanje pismena strankama treba vršiti po propisima o dostavljanju, predviđenih Zakonom o parničnom postupku.*
- *Službe za dostavljanje dužne su da vode urednu evidenciju o sprovođenju izvršenja i da obavještavaju predsjednika suda ili izvršnog sudiju o eventualnim problemima u dostavljanju, gdje to dozvoljavaju uslovi rada, imajući u vidu broj izvršnih predmeta, broj sudija i sudskih izvršitelja.*

4.3. Ravnopravnost stranaka

4.3.1. Pravo na odgovor

Zakonom o parničnom postupku, u členu 136 predviđeno je, između ostalog, da će se rješenje protiv kojeg je dozvoljena posebna žalba, pravni lijek, dostaviti lično stranci, odnosno njenom zakonskom zastupniku, odnosno punomoćniku.

U členu 106 istog Zakona predviđeno je da će podnesak koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi Sud po njemu mogao da postupa, Sud vratiti radi ispravke ili dopune.

Indikator:

Da li su stranke imale obezbijedjeno pravo na izjašnjenje na navode suprotne strane

Unos	Prosjeak	Ukupno
Da	 85%	535
Ne	 15%	93
Ukupno	 86%	628/729

Rezultati ovog indikatora pokazuju da je u 535 od 628 slučajeva strankama bilo obezbjeđeno pravo na izjašnjenje na navode suprotne strane, što podrazumijeva da je u tim slučajevima dostava bila uredna. Razlika između ukupnog broja analiziranih slučajeva - 729 i 628 slučajeva u kojima je bilo obezbjeđeno pravo na izjašnjenje, odnosi se na predmete u kojima nije bilo dostave.

Uočena praksa:

Primjer 1:

U značajnom broju primjera uočena je neujednačena praksa sudova obzirom da se u nekim sudovima rješenje uručuje dužniku na dan popisa, a u nekima se rješenje šalje prije popisa i procjene stvari.

Primjer 2:

U ograničenom broju slučajeva, iako dužniku nije dostavljeno rješenje, Sud je isto poslao Centralnoj banci na izvršenje.

Primjer 3:

U većem broju slučajeva, sudovi su rješenje o izvršenju dostavili Centralnoj Banci prije nego dužniku.

Primjer 4:

U značajnom broju analiziranih slučajeva, rješenje nije prvi put uručeno lično dužniku već članu porodice ili poslodavcu.

Primjer 5:

U određenom broju slučajeva uočeno je da sudovi zaključkom određuju popis i procjenu stvari iako dužniku nije prethodno uručeno rješenje o izvršenju.

Primjer 6:

U jednom predmetu uočeno je da u spisima predmeta postoji podnesak dostavljen poslodavcu dužnika, iako u predlogu za izvršenje nema informacija o tome ko je poslodavac i na koji način je Sud došao do te informacije.

Primjer 7:

U jednom analiziranom slučaju, rješenje o izvršenju je uredno dostavljeno dužniku, dok je neuredna bila dostava rješenja poslodavcu. Sud o istom nije obavijestio povjerioca.

Primjer 8:

U jednom predmetu uočeno je da postoje dokazi da dužnik nije nađen na datoj adresi, niti mu je uručeno rješenje o izvršenju, dok u istom spisu postoji zapisnik o popisu i procjeni stvari u kome je konstatovano da nema stvari za popis.

Zaključci:

- **U značajnom broju primjera uočena je neujednačena praksa sudova u odnosu na vrijeme uručenja dužniku rješenja o izvršenju.**
- **Praksa suda da dostavljaju rješenje Centralnoj banci, poslodavcu, ili Fondu Pio prije nego dužniku, predstavlja povredu prava na ravnopravnost, jer dužniku nije omogućeno prije sprovođenja izvršenja provjera zakonitosti rješenja o izvršenja kroz uloženi pravni lijek.**

- U pojedinim sudovi se ne pridržavaju odredbi Zakona o parničnom postupku koje se odnose na ličnu dostavu rješenja o izvršenju.
- Nepreciznost relevantnih zakonskih odredbi koje se odnose na dostavu rješenja o izvršenju mogu biti uzrok neujednačene sudske prakse u tom dijelu.
- U slučaju kada sud ne obavijesti povjerioca o nemogućnosti izvršenja zbog neuredne dostave, povrijeđeno je pravo povjerioca na raspravljanje u postupku.

Preporuke:

- Preporučuje se da se dostavljanje podnesaka vrši shodno odredbama Zakona o parničnom postupku koje se odnose na dostavu pismena.
- Neophodno je obratiti pažnju na ujednačavanje sudske prakse u dostavi pismena stranka u izvršnom postupku.
- Preporučuje se da Sud o svakoj preduzetoj radnji koja vodi nemogućnosti izvršenja obavijesti povjerioca i na taj način mu omogući da ostvari pravo na raspravljanje u postupku

PRILOG 1

LISTA INDIKATORA ZA MONITORING PRIMJENE ZAKONA O IZVRŠENJU I OBEZBJEĐENJU

- OPŠTI PODACI O SLUČAJU –

1. Sud:

---

2. Oznaka predmeta:

---

3. Ime sudije:

---

4. Izvršni povjerilac:

---

5. Državljanstvo

---

6. Sjedište

---

7. Da li se zastupa sam ili preko advokata odnosno punomoćnika

---

8. Izvršni dužnik:

---

9. Državljanstvo

---

10. Sjedište

---

12. Datum predaje pred. za izvršenje sudu

---

13. Vrsta pred.za izvršenje prema vrsti potraživanja

---

14. Datum donošenja rješenja o izvršenju

---

15. Da li se radi o predlogu na osnovu izvršne isprave ili vjerodostojne isprave

---

16. Da li je po predlogu za izvršenje održavano ročište

---

17. Da li je sud, prije ili poslije donošenja rešenja o izvršenju, tražio od izvršnog povjerioca dopunu predloga, u smislu određenih ispravki, dostavljanja dokaza, plaćanja troškova

---

18. Koliki rok je bio ostavljen za ove radnje

---

20. Da li je stranka postupila po upozorenju suda i u kojem roku

---

21. Kakva je bila odluka suda po predlogu:

---

22. Da li je stranka samoinicijativno ili na predlog suda izmijenila predlog za izvršenje

---

23. Zašto i u kom roku

---

24. Kakva je odluka suda po novom predlogu

INDIKATORI U POSTUPKU ODLUČIVANJA PO PRIGOVORU

25. Da li je i ko podnosio prigovor

---

26. Da li su uz prigovor podnešeni potrebni dokazi

---

27. Da li je prigovor dostavljen na odgovor i u kojem roku

---

28. Kakva je bila odluka vijeća po prigovoru

---

29. Da li je sud zastao sa izvršenjem do rešenja po prigovoru

---

RAVNOPRAVNOST STRANAKA/SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

30. Da li je rješenje o izvršenju donijeto u zakonskom roku

---

31. Da li je rješenje uredno dostavljeno Strankama

---

32. Kojim putem je rešenje dostavljeno strankama

---

33. Da li odluka sadrži obrazloženje

---

34. Da li su stranke imale obezbijedjeno pravo na izjašnjenje na navode suprotne strane

---

35. Da li je učesnicima u postupku omogućeno da se koriste svojim jezikom

---

36. Da li je prevođenje bilo adekvatno

---

37. Da li su dokazi uz predlog za izvršenje dostavljeni sudu

---

38. Koliko je proteklo vremena do prvog dostavljanja rješenja dužniku

---

39. Da li je predlog za izvršenje/rešenje o izvršenju dostavljeno protivnoj strani sa svim dokazima

---

40. Da li je neuredno obavještanje uticalo na tok i dužinu trajanja postupka

---

41. Koliki rok je protekao od neurednog dostavljanja do obavještenja suprotne strane

---

42. Da li su uz predlog za izvršenje dostavljeni svi dokazi na kojima se predlog zasniva

---

---

43. Da li su dokazi uručeni protivnoj stranci radi izjašnjenja i pripreme odgovora u zakonskom roku

---

44. Je li bilo prigovora da dokazi nisu dostavljeni i ako jeste kakva je odluka suda po tim prigovorima

---

45. Jesu li stranke predlagale dokaze

---

46. Da li je te dokaze sud prihvatio

---

47. Ako nije što je razlog odbijanja

---

48. Da li su stranke tražile oslobodjenje od plaćanja sudskih troškova zbog lošeg imovnog stanja

---

49. Je li im udovoljeno

---

50. Da li je u postupku bilo potrebno vještačenje i je li bilo problema sa izborom vještaka, a ukoliko ih je bilo navesti koji su to problemi

---

51. Da li je tokom postupka traženo da se spor riješi u medijaciji

---

52. Ako jeste, da li je medijacija uticala na dužinu trajanja postupkaiji

---

53. Da li je podnošen kontrolni zahtjev u skladu sa Zakonom o suđenju u razumnom roku

---

54. Komentar
